

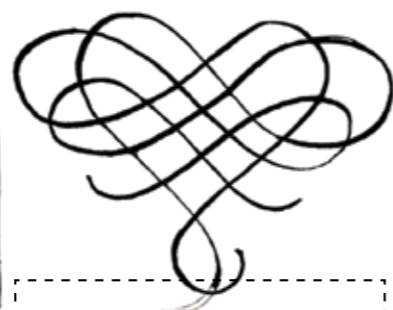
WE VULPEN

Weet je het nog: de dop van je vulpen schroeven, de vulling
vervangen (duwen tot hij vastklikte en natuurlijk de oude vulling
openknippen omdat je de balletjes spaarde), schrijffoutjes
herstellen met een inktwisser...

DE OERVULPEN

Dat was waarschijnlijk een **houtje of rietstengel met een scherp puntje** die in een inktachtige substantie werd gestoken. Daarna werd de ganzenveer met scherpe punt gemaakt. Ook deze moest in de inktpot gedoopt worden, wat problemen en onregelmatigheden in het handschrift veroorzaakte. Het was nog zoeken naar een penhouder waarbij de inkt in de pen zelf naar beneden kon vloeien. In de tiende eeuw was er in Egypte al met deze methode gewerkt, maar daar is weinig over bekend. In de achttiende eeuw werd er van alles uitgeprobeerd met inkt, penpunten, houders en vulpen, maar het werkte allemaal nog niet vlekkeloos. Ook werd er hard gesleuteld aan de juiste inktsubstantie. Vanaf 1850 werden er patenten aangevraagd op vulpenideeën, maar in 1884 streek Louis Edson Waterman met de eer: hij had patent op de eerste vulpen mét inkttoevoer.

GOUDEN REGELS

☛ Plaats tijdens het schrijven de **dop achter op de pen**. Zo kan de dop niet kwijtraken, maar nog belangrijker: de pen wordt zo in balans gebracht en ligt direct goed in de hand. Nog een goede reden: als de vulpen uit je handen valt, ligt het zwaartepunt bij de dop en valt de pen dus niet op de penpunt. En als laatste: de vulpen rolt minder snel van tafel door de clip aan de dop.

☛ De dop zelf kan op twee manieren ontworpen zijn: met een schroefdop (draaiend) of met een steekdop. Wil je een **steekdop** eraf halen, doe dat dan heel voorzichtig. In de dop zit lucht, dus als je 'm er met een te snelle beweging af haalt, zuig je de inkt die in de vulpen zit mee naar buiten.

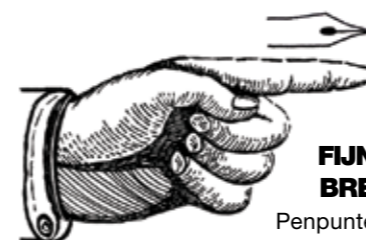
VULPENFABELTJE

Hoe vaak heb je dit vroeger niet gehoord van je moeder of de juf: nooit je vulpen uitlenen, want dan gaat-ie naar het handschrift van die ander staan. Niets meer of minder dan een fabeltje, dat werd verzonden omdat een vulpen kwetsbaar en duur is. Voor eens en voor altijd: door te schrijven gaat een vulpen niet naar je hand staan. Ook niet naar je eigen.

PEN IN DE POT

Ronald Giphart beschrijft in zijn column van 28 juni 2011 in de *Volkscrant* hoe hij zijn oude vulpen in de wc-pot van een openbaar toilet laat vallen. Shit! De blauwe chemicaliën mogen de boel dan wel geurloos maken, hij heeft zijn vulpen er toch maar niet uitgevist. www.ronaldgiphart.nl/28-04-2011/dixi/

FIJNSCHRIJVERS EN BREEDSCHRIJVERS

Penpunten worden gemaakt van staal, goud of palladium: harde metalen die niet snel van breedte veranderen door het gebruik. De meeste merken hebben punten in **Extra Fine, Fine, Medium, Broad, Double Broad** en meestal nog een **Oblique-formaat**. Welke je moet hebben hangt af van je handschrift. Schrijf je nogal klein, dan past een fijnere penpunt. En logisch: bij een groter handschrift past een bredere penpunt. Overigens is geen punt dezelfde, ze worden allemaal met de hand gemaakt – de breedte van de penpunt hangt af van het moment waarop de slijper stopt met slijpen.

LIEVER BLAUW DAN ZWART

Zwarte inkt is mooi, maar kan verstoppingen in je pen veroorzaken doordat er onder andere koolstof in wordt gebruikt. Om de inkt soepel te houden worden er agressieve vloeistoffen toegevoegd. Dit kan de inktgeleider weer aantasten – al met al dus minder fijn voor de pen. **Blauwe inkt is zelfreinigend**, hiermee heb je dit probleem dus niet.

BEROEMDHEDEN EN HUN VULPEN

* Einstein droeg zichtbaar in zijn borstzak een Pelikan 100N. * Jack van Gelder heeft elke zondagavond tijdens *Studio Voetbal* de Montblanc Meisterstück op tafel liggen. * Johnny Depp gaat ook voor de Montblanc, de Starwalker. * Sylvester Stallone heeft zelfs voor het Italiaanse merk Montegrappa een vulpen ontworpen: Chaos, designed by Stallone. * Morgan Freeman, Clint Eastwood en Marcia Cross zweren bij hun Visconti. * Oprah Winfrey houdt er een hele collectie op na met onder andere de Visconti Taj Mahal, Caran d'Ache Dunas collectie en de Waterman pennen. * Silvio Berlusconi ondertekent met trots met een Visconti Divina, president Obama met een Cross Townsend. ➔➔

EVEN 'IN'SCHRIJVEN

Een nieuwe vulpen, daar schrijf je niet meteen soepeltjes mee weg. In het begin gaat het wat **stroef**, ook omdat de inkt nog helemaal door de pen moet vloeien. Schrijf je überhaupt voor 't eerst met een vulpen, vergeet dan niet dat de inkt eventjes moet drogen.

EEUWIGE INKT

De kwaliteit van inkt kan nogal verschillen. Zo kan sommige inkt vervagen, vandaar dat er bij belangrijke en officiële documenten 'documentechte inkt' wordt gebruikt. Koningin Juliana tekende de akte waarin zij afstand van de troon deed aan Beatrix met dit soort 'slijtvaste' inkt.

BEKEND EN BEGEERD

De meest gangbare merken zijn: **Montblanc, Parker, Waterman, Cross, Sheaffer en Caran d'Ache**. Wat exclusiever en daardoor gewild zijn: **Sailor, Pelikan en Diplomat**. Deze drie merken staan al jaren bekend om hun schrijfkwaliteit, zonder gekke fratsen. Sailor heeft maar liefst 27 verschillende maten penpunten. De Italiaanse merken **Visconti, Montegrappa en Tibaldi** zijn zoals de stereotiepe Italiaan: extravagant en lekker uitbundig.

VULPENDOKTER

P.W. Akkerman, vulpenspecialist sinds 1910, is deskundig op het gebied van vulpenen repareren. Niet voor niets mag hij zichzelf als enige in Nederland 'bij Koninklijke beschikking Hofleverancier' noemen. Zo'n honderd jaar geleden al kwamen vulpenliefhebbers uit heel Nederland naar Den Haag om hier hun penpen te laten repareren. Akkerman wilde zijn expertise beschermen en vroeg in 1926 octrooi aan op de naam 'De Vulpendokter P.W. Akkerman'. Dat kreeg hij en tot op de dag van vandaag bestaat zijn reparatie-atelier. Meer weten? Kijk op www.vulpenen.nl.

WATERMAN & PARKER

Ze deden er altijd nogal spannend over, maar inmiddels is het geen geheim meer: **concurrenten** Parker en Waterman worden in dezelfde fabriek in Frankrijk gemaakt.

HET SCHRIJFT EN HET VLIEGT

Een vulpen kan prima mee het vliegtuig in, als je de **inktpatroon** er maar uit haalt. Door het luchtdrukverschil kan de vulpen gaan lekken.

DUUR, DUURDER, DUURST

Er zijn rijke sjeiks die vulpenen van goud vol diamanten laten maken. Er gaan getallen rond over de Aurora Diamante (\$ 1.470.600), Montblanc and Van Cleef & Arpels – Mystery Masterpiece (\$ 730.000) en Caran d'Ache La Modernista Diamonds (\$ 265.000). Taxateur Jeanne van Putten: "De duurste ooit verkocht op een veiling komt uit 2000. In Londen bij het veilinghuis Bonham's werd toen een Japanse vulpen van het merk Dunhill-Namiki verkocht voor **£ 165.000.**"

LEREN SCHRIJVEN

Schrijven met een vulpen gaat alleen als beide penpunten op het papier staan. Dit krijg je voor elkaar als je de zijkant van de hand op het papier legt en de vulpen tussen de duim, de wijsvinger en de middelvinger een klein beetje kunt bewegen. Een vulpen dwingt je een **goede schrijfhouding** aan te nemen, vandaar dat basisscholen vroeger – en tegenwoordig ook weer steeds vaker – vanaf groep 3 leerden schrijven met een vulpen. Een andere belangrijke reden: met een vulpen hoef je geen druk te geven bij het schrijven, hij glijdt vanzelf over het papier.

MET EEN KROONTJE

Het uitbrengen van *limited editions* is heel gewoon in vulpenenland. Het Italiaanse merk Visconti doet het graag. De penpen zijn dan extreem qua materiaal en kosten, en ook wat betreft productiemethoden en vul- en sluitsystemen. Alle penpen hebben hun eigen verhaal en zijn uniek. Zo werd er ter ere van het huwelijk van **Prins Albert II en Charlene Wittstock** in Monaco een Visconti-pen gemaakt in een oplage van 388 stuks

– alle met de hand gemaakt. De opbrengst van deze huwelijkspen gaat naar een goed doel. Ook ter ere van het diamanten jubileum van **Koningin Elizabeth II van Engeland** maakte Visconti penpen. Vier in totaal, waaronder twee limited-edition-60th-Anniversary-Diamond-Jubilee-vulpenen, in de koninklijke kleuren purper en robijnrood met vergulde details en een reproductie van de kroon erbovenop.

ZELDZAAM MAAKT DUUR

Je moet het maar net weten: elk jaar wordt er in Tilburg op de laatste zaterdag van september een **Internationale Penshow** gehouden. Vulpenverzamelaars uit de hele wereld komen hier om oude en moderne vulpenen te bekijken. Het is vooral de zeldzaamheid die de waarde bepaalt.

VULPEN-HERINNERING

Marisha (37, heeft een eerlijke handel in door Guatemalaaanse Mayavrouwen handgeweven mode- en woningaccessoires): "Zeven jaar geleden overleed mijn vader. Als wetenschapper bracht hij heel wat uurtjes op zijn studeerkamer door, werkend aan artikelen of boeken. De *old school* typemachine maakte op een gegeven moment plaats voor de elektrische, en later weer voor de computer. Maar ik geloof niet dat hij ooit iets rechtstreeks vanuit zijn hoofd intypte. **Hij schreef eerst alles uit op kladpapier**. Nadat ik mijn typediploma had gehaald, heb ik heel wat van die kladvelletjes voor hem 'gedigitaliseerd'. Zat hij in de ene kamer verwoed te schrijven, typte ik dat in de andere kamer net zo verwoed in. Dat schrijven zelf deed hij ook met het traditionele medium: de vulpen. Na zijn overlijden troffen we in één van zijn laatjes een verzameling van wel twintig vulpenen aan. Aan elke vulpen hing wel een plakbandje met een opmerking over die vulpen. Zo kleefde aan de ene pen de noot 'vlekt een beetje' en aan een ander 'nog redelijk goed'. Blijkbaar nog té goed om afstand van te doen."

VULPEN-FAN

Anja (52, journalist): "Zonder vulpen voel ik me lichtelijk onthand. Een vulpen schrijft veel lekkerder dan een balpen omdat je geen druk hoeft uit te oefenen. **Mijn handschrift is met een vulpen honderd keer mooier**. Als ik met mijn vulpen schrijf, krijg ik veel opmerkingen; mensen zijn het niet meer gewend dat er nog mee geschreven wordt. Mijn Sheaffer doet het helaas niet meer zo goed, ik moet een nieuwe kopen. Dat gaat ontzettend veel beslissings-energie kosten. Want zo'n pen koop ik in principe voor de rest van mijn leven. Hij moet mooi, van de juiste kleur en van hoge kwaliteit zijn, lekker in de hand liggen en natuurlijk lekker schrijven. Mijn artikelen voor de krant typ ik uiteraard op de computer, maar voor mijn creatieve denkproces moet ik niet alleen op de computer werken. Daar heb ik de vulpen bij nodig." ●

